

Lovforslag nr. L 14. Fremsat den 27. december 1990 af finansministeren (Henning Dyremose)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning

(Overførsel af overskud og kapitalandele fra Hypotekbanken til statskassen)

§ 1

I lov om Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 196 af 2. april 1973, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1, affattes således:

»De lån, banken optager, sikres ved dens grundfond og andre reserver, jf. § 3a.«

2. § 2, stk. 3 og 4, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 3. Den maksimale restgæld på de lån, banken optager efter denne lovs ikrafttræden, fastsættes ved lov.«

3. I § 3 udgår: »og 4«.

4. Efter § 3 indsættes i afsnit 1:

»§ 3a. Finansministeren kan til statskassen overføre den del af bankens reserver, som ikke er nødvendig for, at banken kan opfylde de krav, der er bestemt af de på banken hvilende forpligtelser.

Stk. 2. Finansministeren kan med bevillingsmæssig hjemmel indskyde kapital i banken.

Stk. 3. Bankens overskud tilfalder statskassen, for så vidt det ikke henlægges til reserverne.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende og har virkning fra og med regnskabsåret 1990.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning (Hypotekbanken) er en statslig institution, som dels varetager en offentlig bankvirksomhed, dels en række økonomiske forvaltningsopgaver.

Hypotekbankens bankvirksomhed består i optagelse af lån med henblik på udlån til investeringsopgaver af samfundsmæssig betydning.

De optagne lån er overvejende i fremmed valuta. Hypotekbanken besidder en stor beholdning af danske kroneobligationer. En væsentlig del af valutagælden modsvares således ikke af valutaktiver, men kun af anbringelser i danske kroner. Derfor har Hypotekbanken en risiko knyttet til valutakurs- og renteutviklingen.

Kreditrisikoen ved bankens udlån til investeringsopgaver af samfundsmæssig betydning er derimod meget beskeden, eftersom der væsentligst er tale om långivning, som dækkes af en eller anden form for offentligt garanti.

Hidtil er bankens overskud i dets helhed blevet henlagt til reserverne. Overskud og reserver er derfor vokset i en selvforstærkende proces. Ultimo 1989 var reserverne således samlet nået op på 10 mia. kr., svarende til over 25 pct. af udlån og bankindsud og værdipapirbeholdning og over 35 pct. af bankens gæld.

På grund af bankens status som en statlig institution og på grund af den begrænsede risiko, der er forbundet med dens virksomhed, må en så stor kapitalopsamling anses for uforholdsmæssig og ikke hensigtsmæssig.

For private pengeinstitutter, hvis virksomhed er mere risikobetonet end Hypotekbankens, er egenkapitalkravet indtil 1. januar 1991 på mindst 8 pct. af gældsforpligtelserne. En direkte sammenligning hermed er dog ikke mulig på grund af de ovenfor nævnte særligt begrænsede risikoforhold, der er ved Hypotekbankens virksomhed, hvortil kommer kursudsving på obligationsbeholdningen.

Hypotekbankens udlandslåntagning er for tiden indstillet. Den gældende hypotekbanklov medfører imidlertid en fortsættelse af en unødvendig og uhen-

sigtsmæssig opsamling af bankens stadigt stigende overskud i dens i forvejen store reserver. Den nugældende ordning indebærer herudover en fortsat forringelse af statens drifts-, anlægs-, og udlånsbudget, da overskud i Hypotekbanken placeres i obligationer, hvorfor staten må sælge obligationer i modsvarende omfang med deraf følgende (stigende) renteudgifter.

Det er på den baggrund, at det nu foreslås, at hypotekbankloven ændres, således at bankens overskud fremover skal tilfalde statskassen, i det omfang det ikke er nødvendigt at henlægge til bankens reserver, og at overførsel til statskassen af bankens nuværende unødvendigt store reserver bliver mulig.

Administrative og statsfinansielle konsekvenser

Lovforslaget antages ikke at have administrative konsekvenser.

Forslaget om, at Hypotekbankens overskud fremover skal tilfalde statskassen, anslås at kunne give statskassen en indtægt i finansåret 1991 på omkring 1,8 mia. kr., svarende til Hypotekbankens forventede overskud i regnskabsåret 1990. Med de nuværende reserver skønnes Hypotekbankens overskud i hvert af årene 1991 og 1992 også at blive i størrelsesorden 1,8 mia. kr.

Overskuddet må forventes at blive mindre, i takt med, at der i medfør af den foreslåede bemyndigelse overføres midler fra Hypotekbankens reserver til statskassen.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Den foreslåede ændring er dels en konsekvens af forslaget om indsættelse af en ny § 3a, dels en præcisering af, at det er bankens grundfond og dens andre reserver, som skal sikre de lån, som Hypotekbanken har optaget, og som den måtte optage fremover. Det følger af formuleringen af forslaget til den nye § 3a, at den samlede hensættelse til grundfonden og de andre reserver bestemmes af, hvad finansministeren anser

for nødvendigt for, at banken kan opfylde de krav, der er bestemt af de på banken hvilende forpligtelser.

Til nr. 2

I medfør af Grundlovens § 43 skal den maksimale restgæld på de lån, som banken optager, fastsættes nærmere ved lov. Dette kan eventuelt ske i en bevillingslov, hvilket har været den hidtidige ordning, jf. den gældende lovs § 2, stk. 4, hvorefter den maksimale restgæld efter § 2, stk. 3 på 300 mill. kr. kan forhøjes ved hjemmel på finansloven. Det er fortsat fundet uhensigtsmæssigt at medtage størrelsen af lånebemyndigelsen i selve hypotekbankloven.

Den gældende lånebemyndigelse på 35 mia. kr. er fastsat ved tekstanmærkning nr. 05 til § 23, i § 42 i til lægsbevillingsloven for finansåret 1987.

Til nr. 3

Der er tale om en konsekvensændring.

Til nr. 4

Ved den nye § 3a, stk. 1, foreslås den i lovforslagets almindelige bemærkninger omtalte adgang til overførsel fra Hypotekbankens reserver til statskassen vedtaget som en bemyndigelse til finansministeren. Ifølge bemyndigelsen kan der overføres den del af bankens reserver, som ikke er nødvendige for, at Hypotekbanken kan opfylde de krav, der er bestemt af de på banken hvilende forpligtelser. Ministerens be-

myndigelse er således begrænset af de kapitalkrav, der følger af bankens låneforpligtelser.

I den nye § 3a, stk. 2, gives alene for god ordens skyld den materielle hjemmel til finansministeren til at indskyde kapital i banken, hvis dette mod forventning måtte blive nødvendigt af hensyn til bankens låneforpligtelser. I givet fald vil finansministeren skulle indhente den nødvendige bevillingsmæssige hjemmel enten ved bevillingslov eller ved tilslutning fra Folketingets Finansudvalg.

Som oplyst i lovforslagets almindelige bemærkninger er det uhensigtsmæssigt, at bankens overskud fortsat henlægges til bankens reserver, der allerede rigeligt opfylder de kapitalkrav, som bankens låneforpligtelser tilsiger. Det foreslås derfor ved § 3a, stk. 3, at bankens overskud fremover automatisk skal tilfalde statskassen, i det omfang det ikke anses for nødvendigt at foretage henlæggelser til reserverne. Det følger af det i de almindelige bemærkninger oplyste, at bankens risikoforhold sammenholdt med den i banken opsamlede kapital ikke tilsiger yderligere henlæggelser i de kommende år. Det må derfor i nævnte periode forventes, at bankens overskud i sin helhed overføres til statskassen.

Til § 2

Ikrafttrædelsesbestemmelsen er udformet således, at de nye regler allerede får virkning for Hypotekbankens regnskabsår 1990.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 196 af 2. april 1973, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1, affattes således:

»De lån, banken optager, sikres ved dens grundfond og andre reserver, jf. § 3a.«

§ 2. De lån, banken optager efter denne lovs ikrafttræden, sikres ved bankens aktiver og reservefond.

2. § 2, stk. 3 og 4, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 3. Den maksimale restgæld på de lån, banken optager efter denne lovs ikrafttræden, fastsættes ved lov.«

Stk. 3. Restgælden på de lån, banken optager efter denne lovs ikrafttræden, må ikke overstige 300 mill. kr., jf. dog § 3.

Stk. 4. Det i stk. 3 nævnte beløb kan forhøjes ved hjemmel på finansloven.

3. I § 3 udgår: »og 4«.

§ 3. Ud over de lån, der efter § 2 garanteres af staten, kan banken med økonomi- og budgetministerens samtykke optage midlertidige kreditter på indtil 10 pct. af de i § 2, stk. 3 og 4, omhandlede beløb.

4. Efter § 3 indsættes i afsnit 1:

»§ 3a. Finansministeren kan til statskassen overføre den del af bankens reserver, som ikke er nødvendig for, at banken kan opfylde de krav, der er bestemt af de på banken hvilende forpligtelser.

Stk. 2. Finansministeren kan med bevillingsmæssig hjemmel indskyde kapital i banken.

Stk. 3. Bankens overskud tilfalder statskassen, for så vidt det ikke henlægges til reserverne.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende og har virkning fra og med regnskabsåret 1990.